

Helikopter- perspektivet

Multifunktionalitet
og merværdier

16. december 2024

Ministeriet for
Grøn Trepert

KL

Klimatilpasning for natur og mennesker v. Odense Fjord

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Lars Kildahl Sønderby
Projektleder
Odense Kommune
Klima- og
Miljøforvaltningen
Nørregade 36
DK-5000 Odense C
www.odense.dk
E-mail: lkis@odense.dk

Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Aktuelle udfordringer

KLIMA

BIODIVERSITET

VANDMILJØ

Klimatilpasning for natur og mennesker

Aktuel udfordring: **Forøget risiko for oversvømmelser**

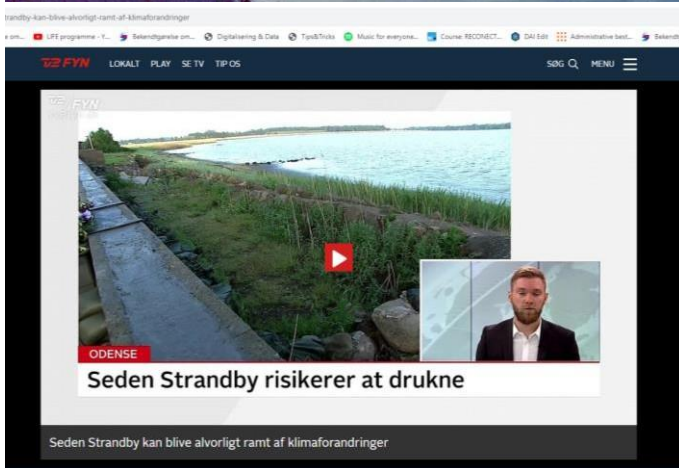
GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Foto: Seden Strandby Grundejerforening

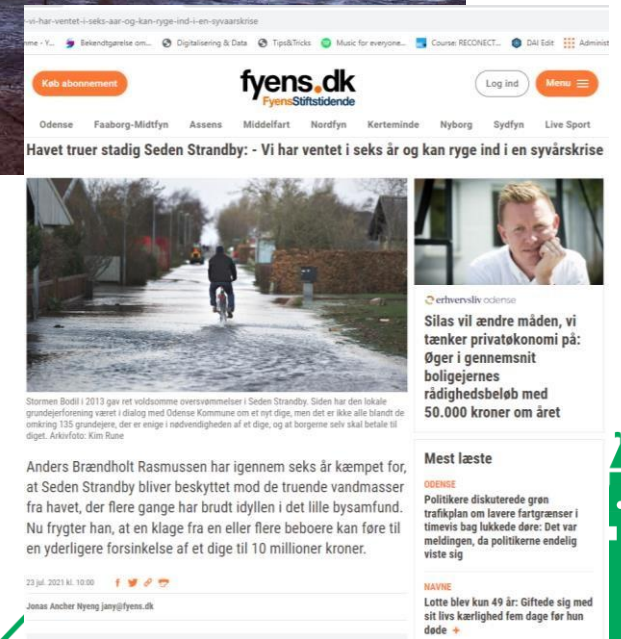

Foto: Seden Strandby Grundejerforening

Levetid [årstal]	Vandstand i m DVR90 ved nedenstående middeltidshændelser					
	1	5	10	20	50	100
2020	+1,25	+1,45	+1,55	+1,62	+1,68	+1,72
2070	+1,65	+1,85	+1,95	+2,02	+2,08	+2,12
2100	+2,05	+2,25	+2,35	+2,42	+2,48	+2,52

Bodil 2013

Risikostyringsplan 2021 Odense Fjord
(<https://odense.viewer.dkplan.niras.dk/plan/133#/32606>)

Klimatilpasning for natur og mennesker

Aktuel udfordring: **Nedgang i biodiversiteten**

Mangel på føde: Tusindvis af fugle er flygtet fra Odense Fjord

De seneste år er der blevet færre og færre fugle i fjorden, viser optællinger fra Dansk Ornitologisk Forening.

Klimaforandringerne har ødelagt fuglenes leveområder.
Fotograf: Masoud Jafari Pouia

(Foto: Seden Kurt Due Johansen)

FORSIDE / NYHEDER

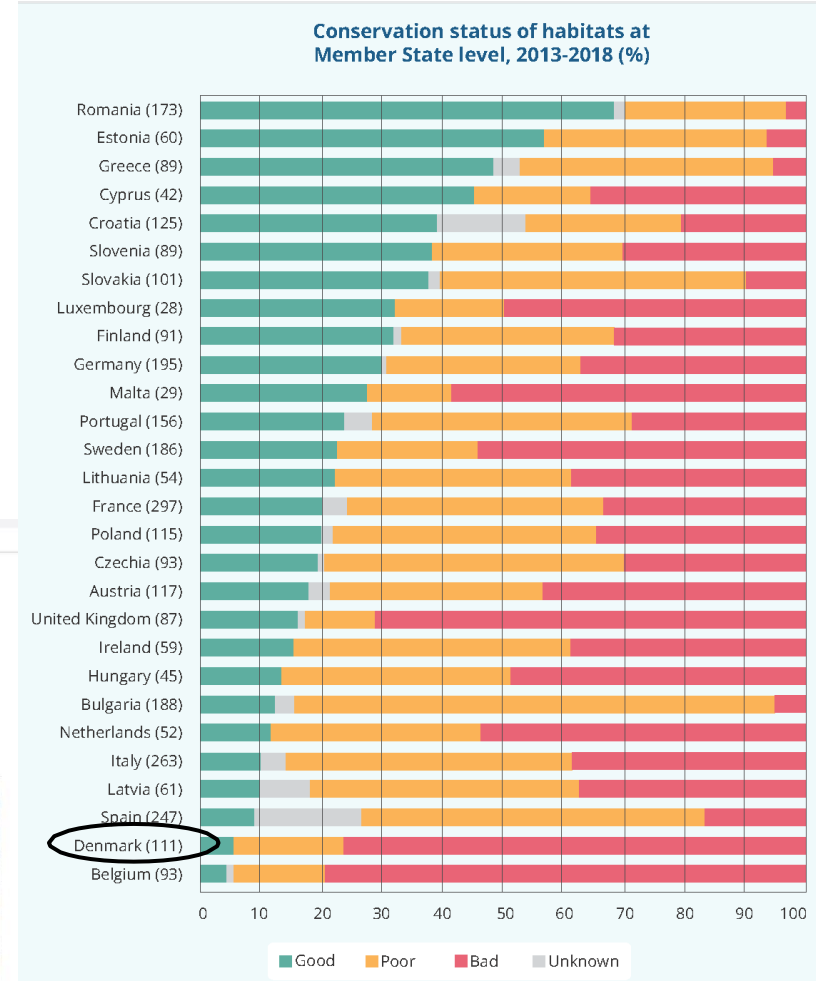
Fuglelivet i Odense Fjord er kollapsedet

FYNS FUGLE
TORS DAG 22. NOVEMBER 2018

Det rige fugleliv i og ved Odense Fjord er over de sidste 25 år arfæst af artsfattigdom og bestandsnedgang. Nyf og grundigt talmateriale fra de fynske ornitologer dækkende hele fjorden, viser dramatiske tab af både ynglefugle og rastende trækkfugle.

Rødben. Foto Steen Lauritsen

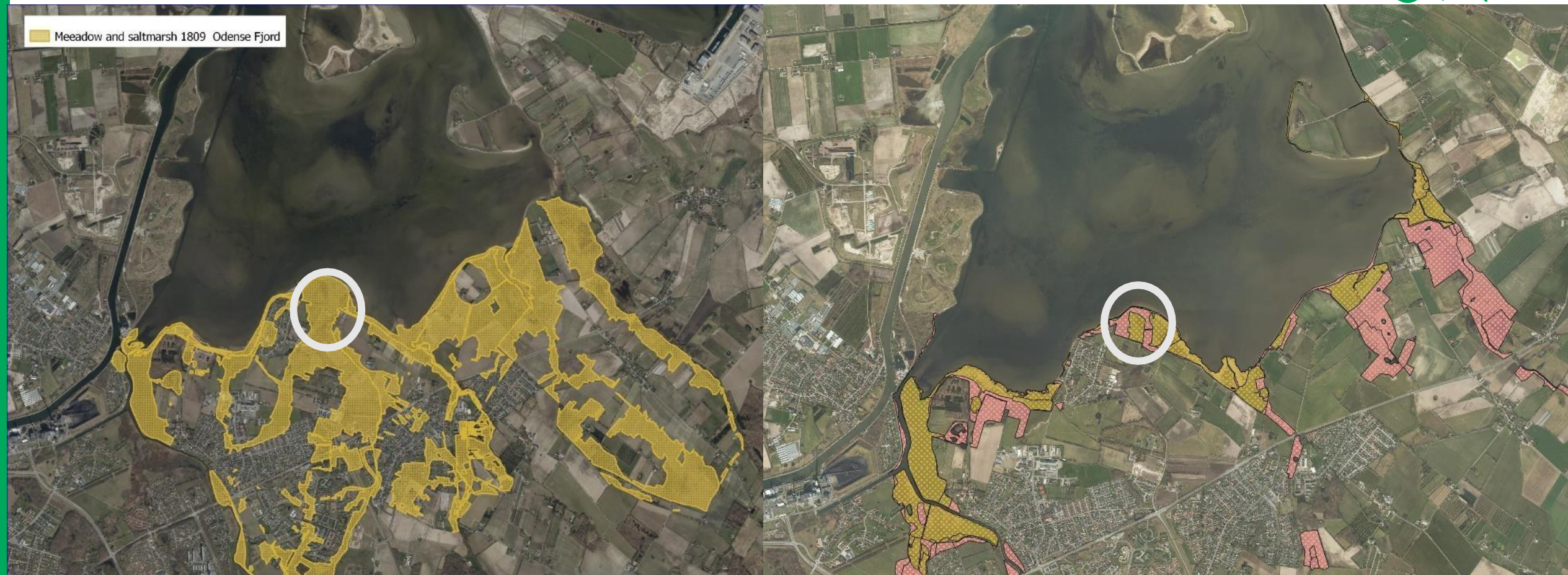
GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Klimatilpasning for natur og mennesker

Aktuel udfordring: **Nedgang i biodiversiteten**

GIV ODENSE
EN GRØN

Enge ved Odense Fjord 1809
Situation 3 ejerlav

Enge ved Odense Fjord 2017
Enge reduceret med op til 90 %

Klimaforandringer risikerer at forstærke tilbagegang!

Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Aktuel udfordring: **Dårlig vandmiljø**

Odense Fjord ved indsejlingen ved Gabet med Odense Havn (Lindø) i baggrunden. Arkivfoto: Nils Svalebøg

NORDFYN + For abonnenter

Efter et års vandanalyser: Odense Fjord har nogle af landets højeste kvælstofkoncentrationer

I lidt mere end et år har en gruppe lokale frivillige hjulpet forskere fra SDU med at tage vandprøver i en hårdt plaget Odense Fjord. De første resultater fortæller tydeligt, hvor den store kvælstofsynder gemmer sig. To tredjedele stammer fra landbruget.

13 nov. 2023 kl. 10:30

Thomas Gregersen thgr@fyens.dk

T2 FYN PLAY SE TV LOKALT TIP OS

SØG Q MENU ☰

Iltsvind farver Odense Fjord hvid

Mælkehvidt vand i store plamager er tegn på døde alger og manglende ilt i Odense Fjord.

Det mælkehvide vand er udløst af bundvendinger.
Foto: Odense Kommune

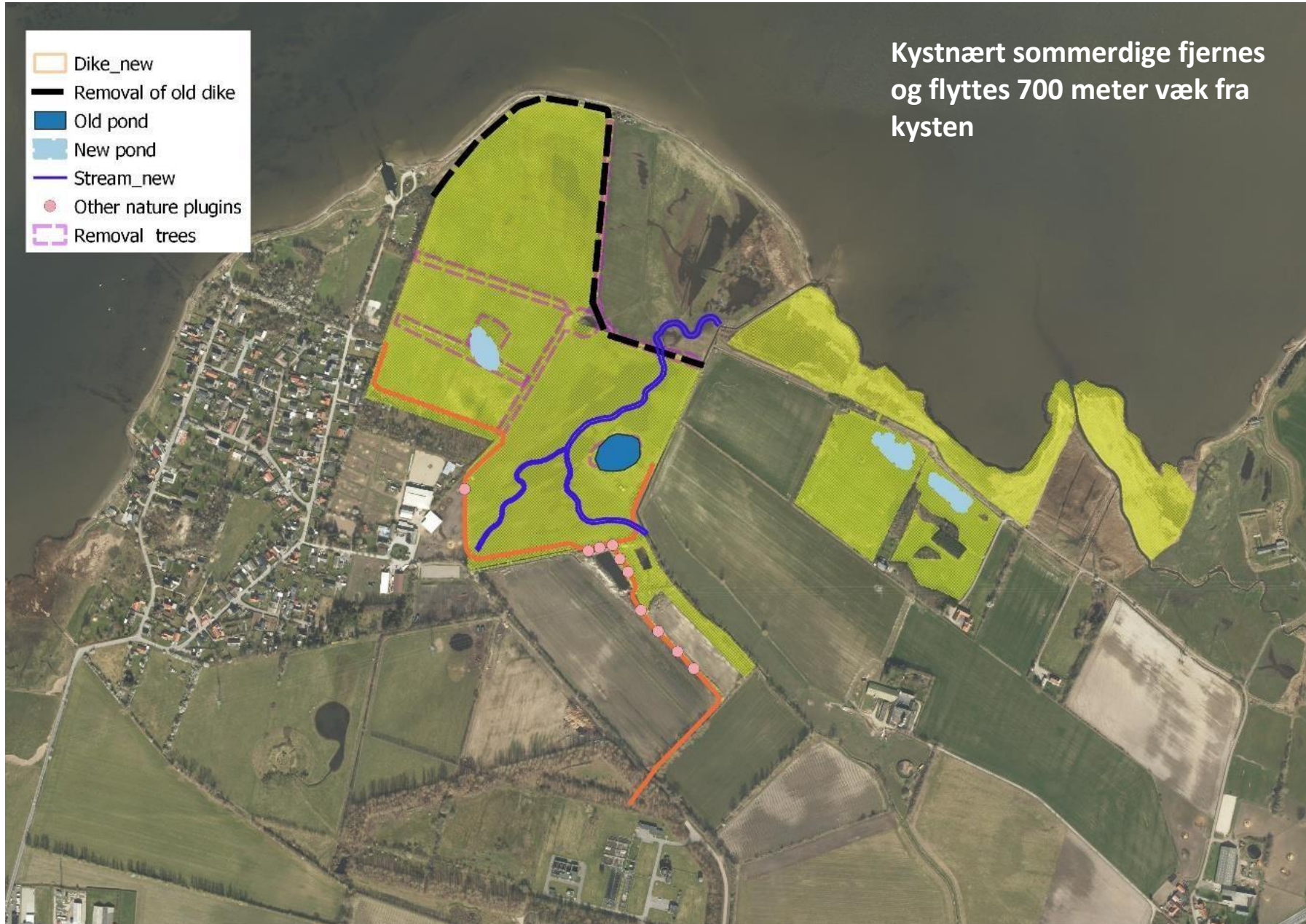

Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

- Dike_new
- Removal of old dike
- Old pond
- New pond
- Stream_new
- Other nature plugins
- Removal trees

Kystnært sommerdige fjernes
og flyttes 700 meter væk fra
kysten

Naturbaseret tilgang til
løsningen:

- Mere plads til vandet
- Forbedre beskyttelse mod oversvømmelse
- Genoprette habitater
- Udvide buffer zone

Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Klimatilpasning for natur og mennesker

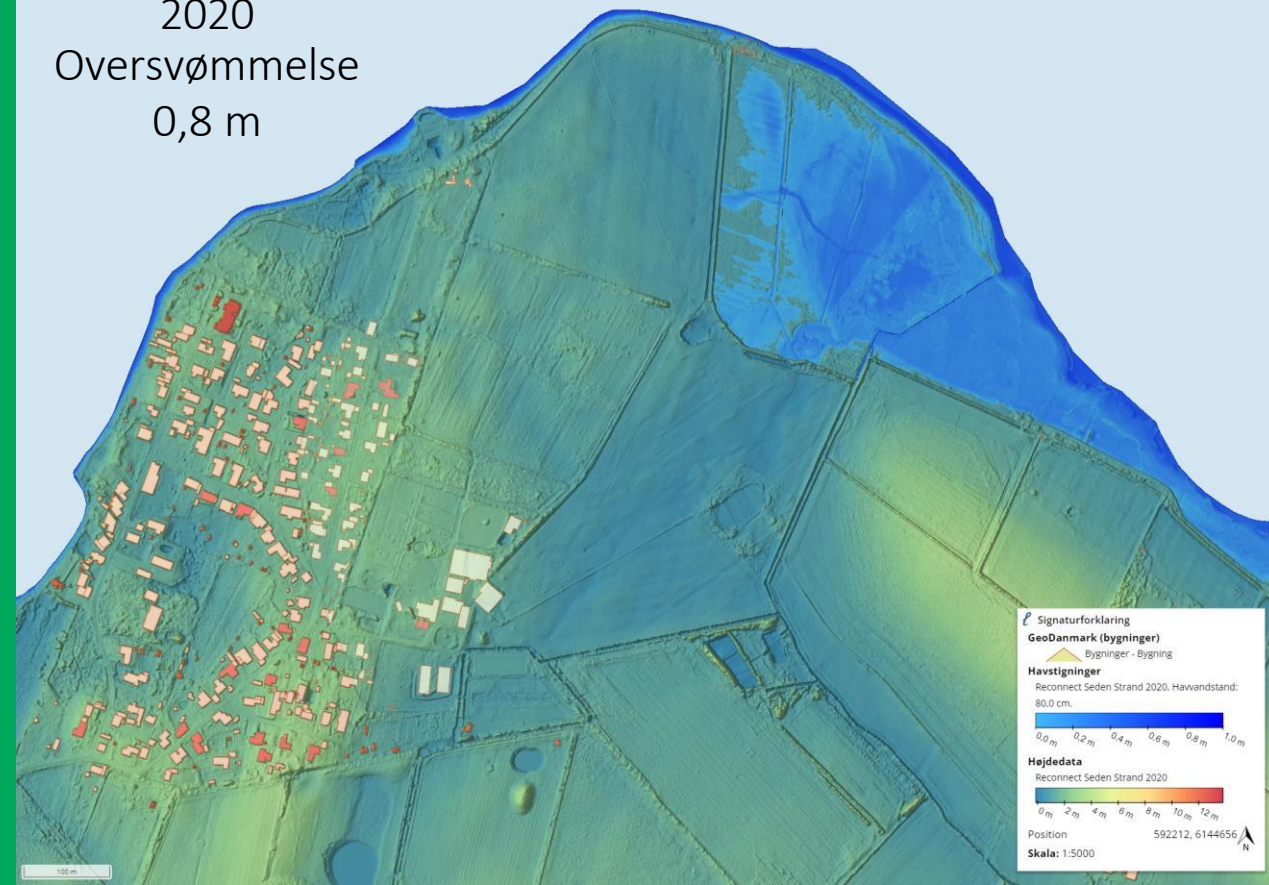
GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Vandet kommer tættere på

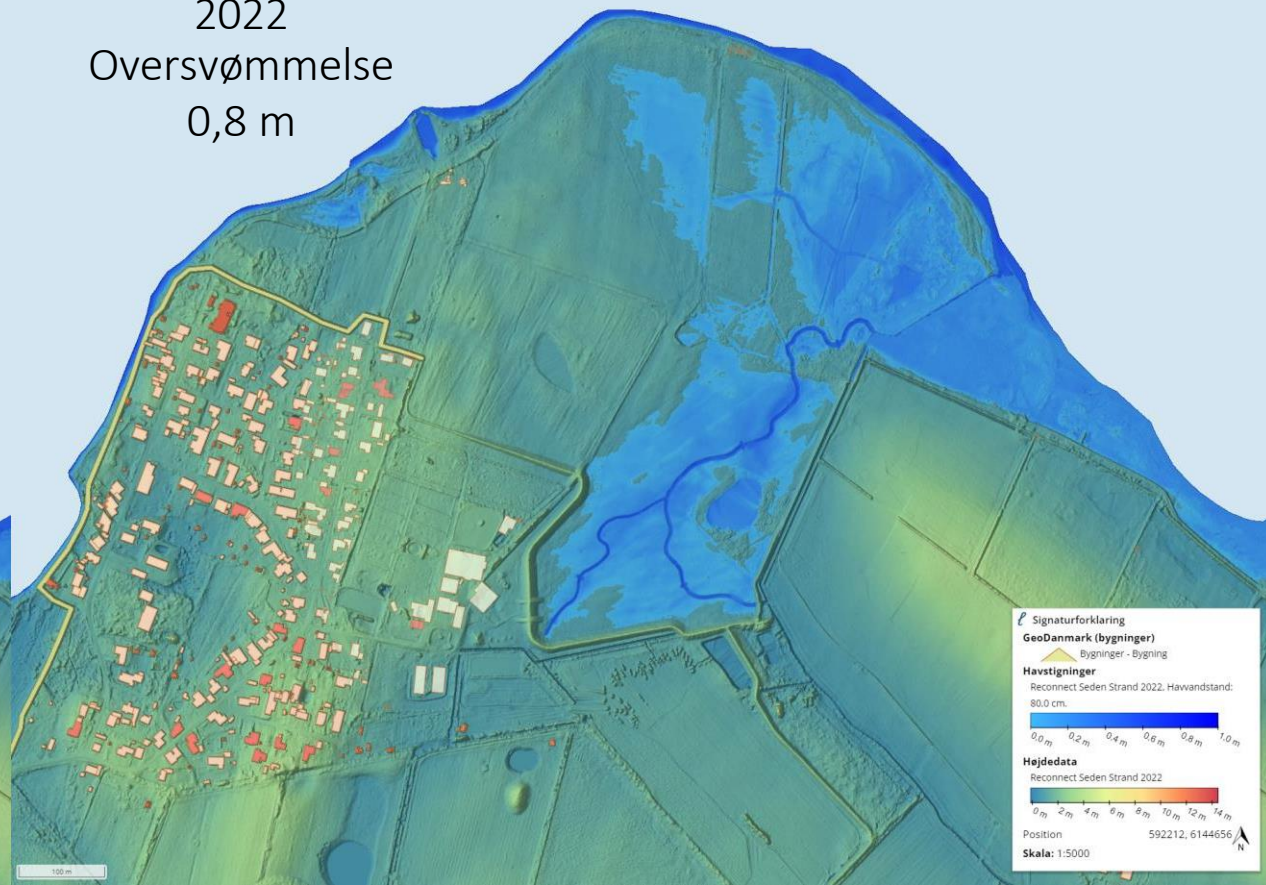

- Mere dynamik med hyppigere oversvømmelser
- Fremmer udvikling af nye habitater

2020
Oversvømmelse
0,8 m

2022
Oversvømmelse
0,8 m

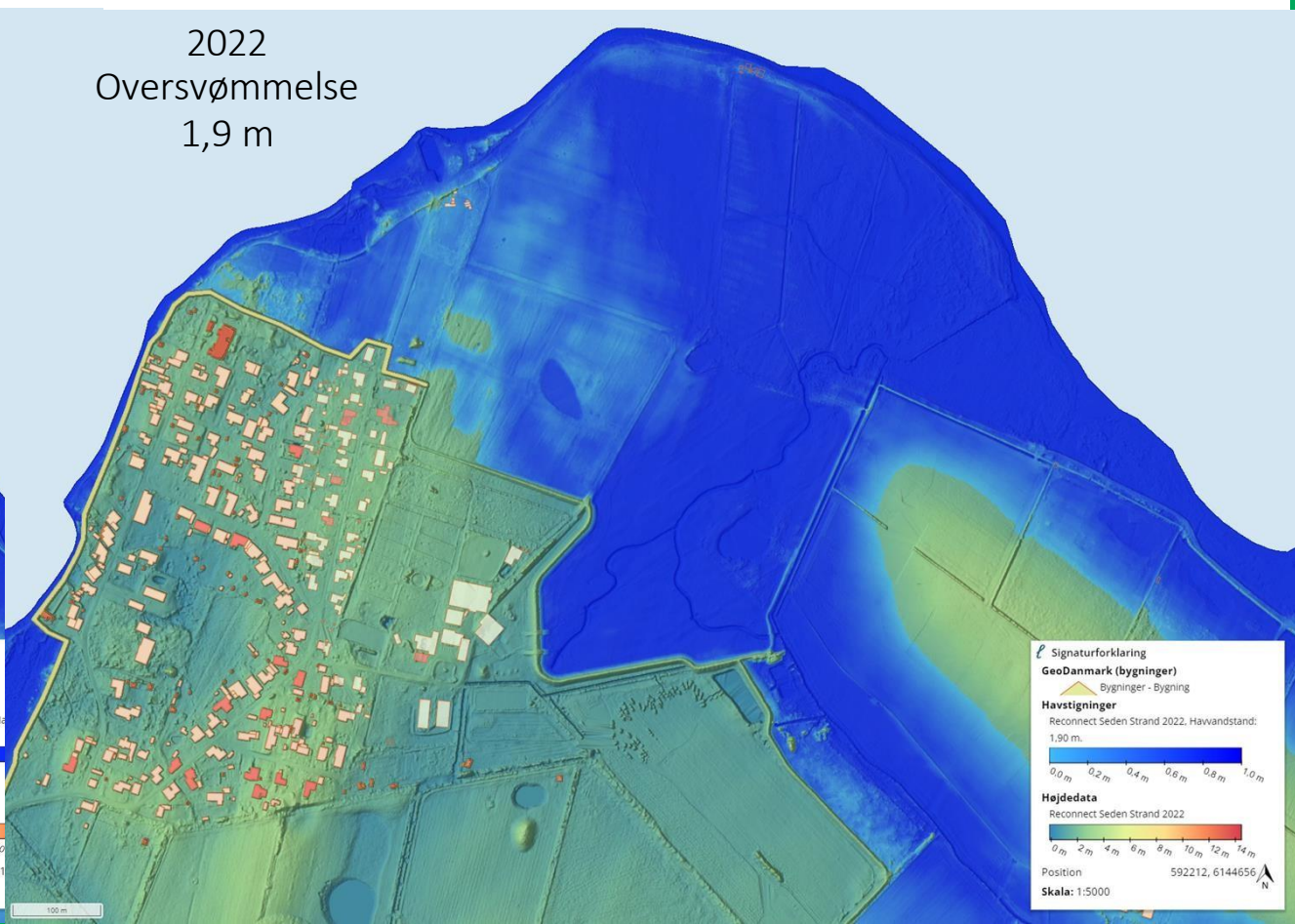
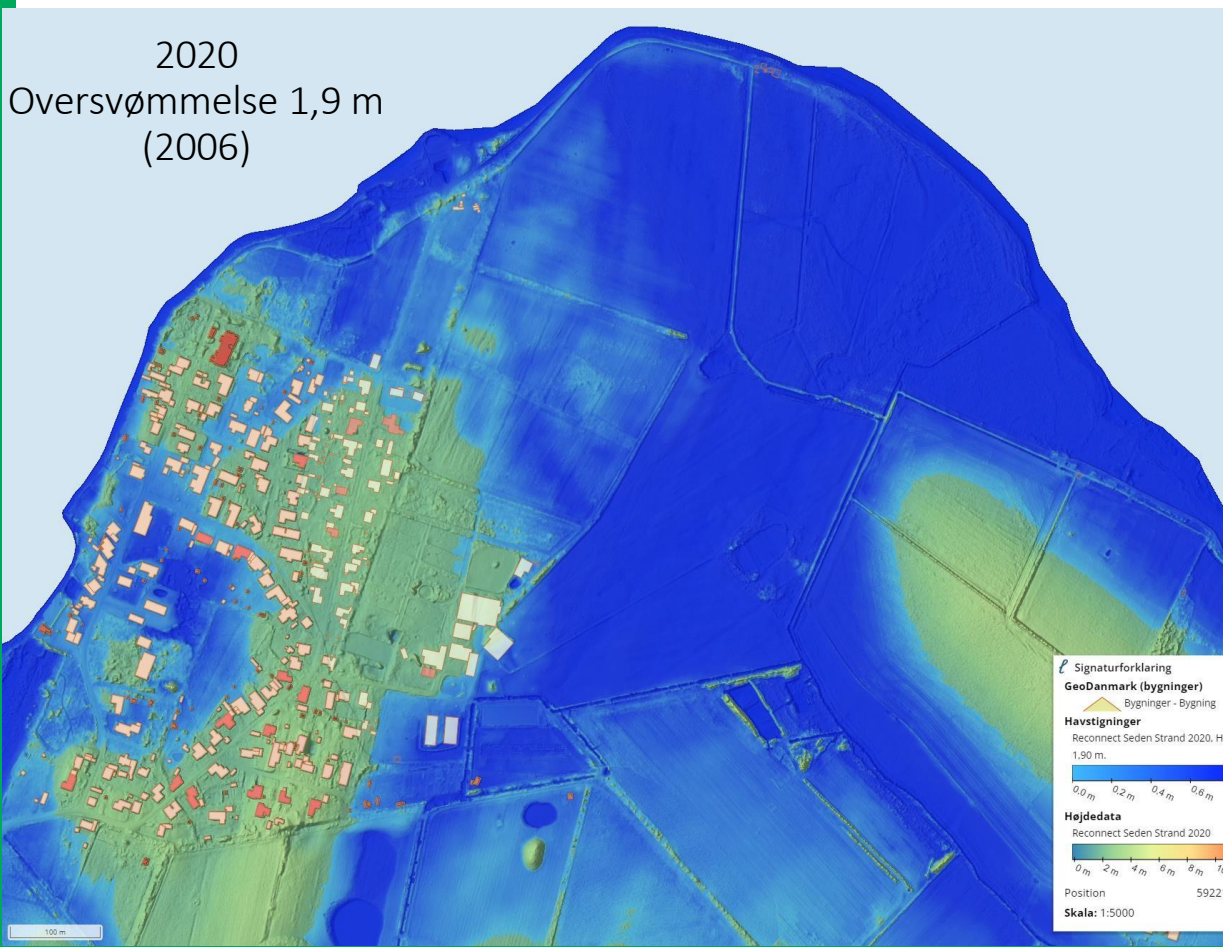
Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Resultat

Forbedret beskyttelse mod oversvømmelse

Klimatilpasning for natur og mennesker

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Håbefulde nyheder

Forsvandt for 50 år siden – nu er truet tudse tilbage

Odense Kommune har i flere år arbejdet for at genskabe natur, som strandtudsen trives i.

TV2 FYN Udarbejdet af [TV 2/Fyn](#)

Efter årtiers fravær er strandtudsen atter at finde i Odense Fjord. Foto: Odense Kommune

Strandtudsen er tilbage i Odense Kommune. Arkivfoto: Ida Marie Kristensen

FYN

Han hørte selv tudsemiraklet ske: - Jeg fældede ikke en tåre, men jeg er en meget glad mand

Lars Kildahl Sønderby har haft dyrets kvækken som ringetone, indtil han selv havde hørt det truede dyr med egne ører.

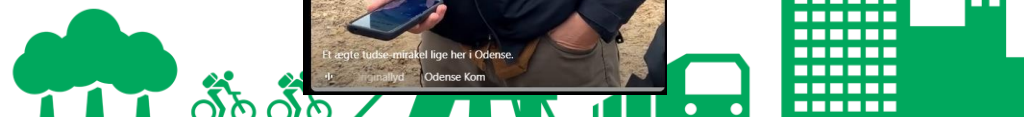
Mandag aften tæt på midnat indtraf miraklet, og den forsvundne tudse er nu tilbage.

Strandtudsen er
tilbage

i hvert fald hvis man
spørger Lars fra
Natur og Miljø

<https://www.facebook.com/reel/439966495196370>

Klimatilpasning for natur og mennesker

Resultater

Klima:

- Forbedret beskyttelse mod oversvømmelse (op til kote 2,40-meter DVR90)

Biodiversitet

- monitoring dokumenterer fremgang i arealet med habitater med op til 50 %
- Engfugle anvender en større del af arealet til yngel og rast
- "Forsvundne" arter er kommet tilbage

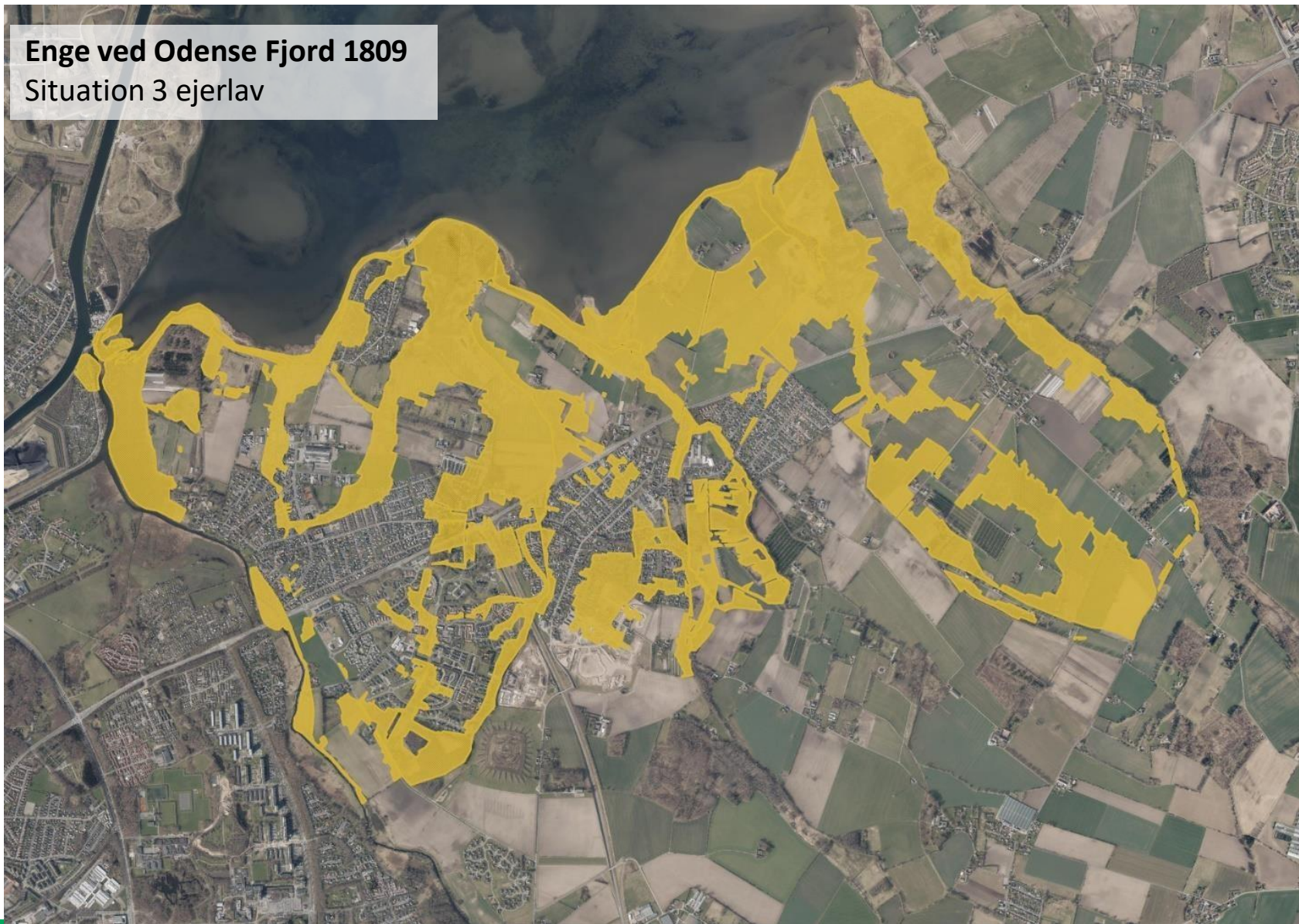
Vandmiljø

- Omdriftsjord er permanent taget ud af drift
- Naturlig hydrologi genoprettet

Klimatilpasning for natur og mennesker

Enge ved Odense Fjord 1809
Situation 3 ejerlav

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Opskalering!

Genopretning af natur rummer muligheder for forbedret vandmiljø (6700 ha – kystvandråd Odense Fjord) og øget optag af klimagasser (1-8 tons/ha/år)

<https://www.odensefjordsamarbejdet.dk/kystvandraadsrapport/>

<https://aktuelnaturvidenskab.dk/find-artikel/nyeste-numre/3-2021/strandenge-som-klimabuffer>

Klimatilpasning for natur og mennesker

Sammenhæng mellem fortidens og fremtidens natur?

GIV ODENSE
EN GRØN
FREMTID

Opskalering!

1,9 meter (DVR90)?

*(Stormen 2006. Svarende til en 10
års hændelse om 50 år)*

*Hændelse anvendt i strandengs-
rapporten)*

SDU | COWI

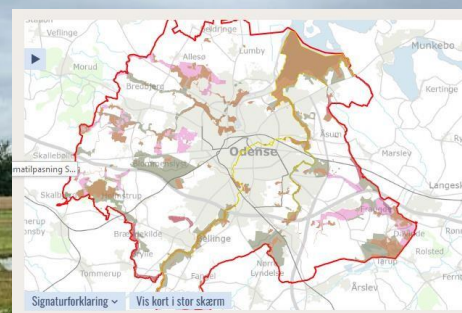
Klimatilpasning for natur og mennesker

Konkurrencen om pladsen stiller krav til øget fokus på synergier/multifunktionalitet

Fokus på samstemning af planer

Finansiering

3.1.3 Grønt Danmarkskort

Kvælstof-fjernelse

Grundvandsbeskyttelse

VE-anlæg

Byudvikling

Hvilke ordninger rummer muligheder for synergier?

PT. et puslespil

Biodiversitet

Friluftsliv

CO2

Klimatilpasning

Bosætning

Klimatilpasning for natur og mennesker v. Odense Fjord

GIV ODENSE
EN **GRØN**
FREMTID

TAK FOR ORDET

Potentialekort til helhedsorienteret arealanvendelse

- et værktøj til
politiske beslutninger
og lokal dialog

Troels Garde Rasmussen, KL

Danmarks største arealoplægning

"Med grøn trepart skal der plantes skov på 250.000 hektar landbrugsareal, svarende til størrelsen af Fyn"

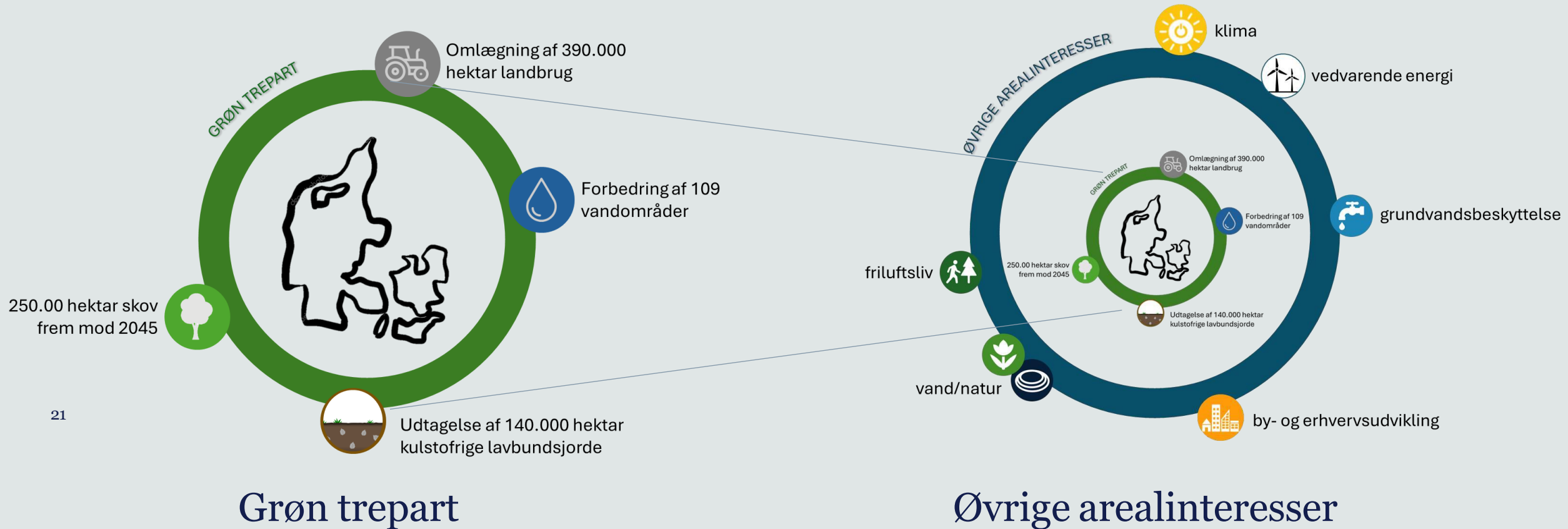
Der er tale om **STORE** arealoplægninger

Der er **BEHOV FOR** og **POTENTIALE TIL** synergier i arealanvendelsen

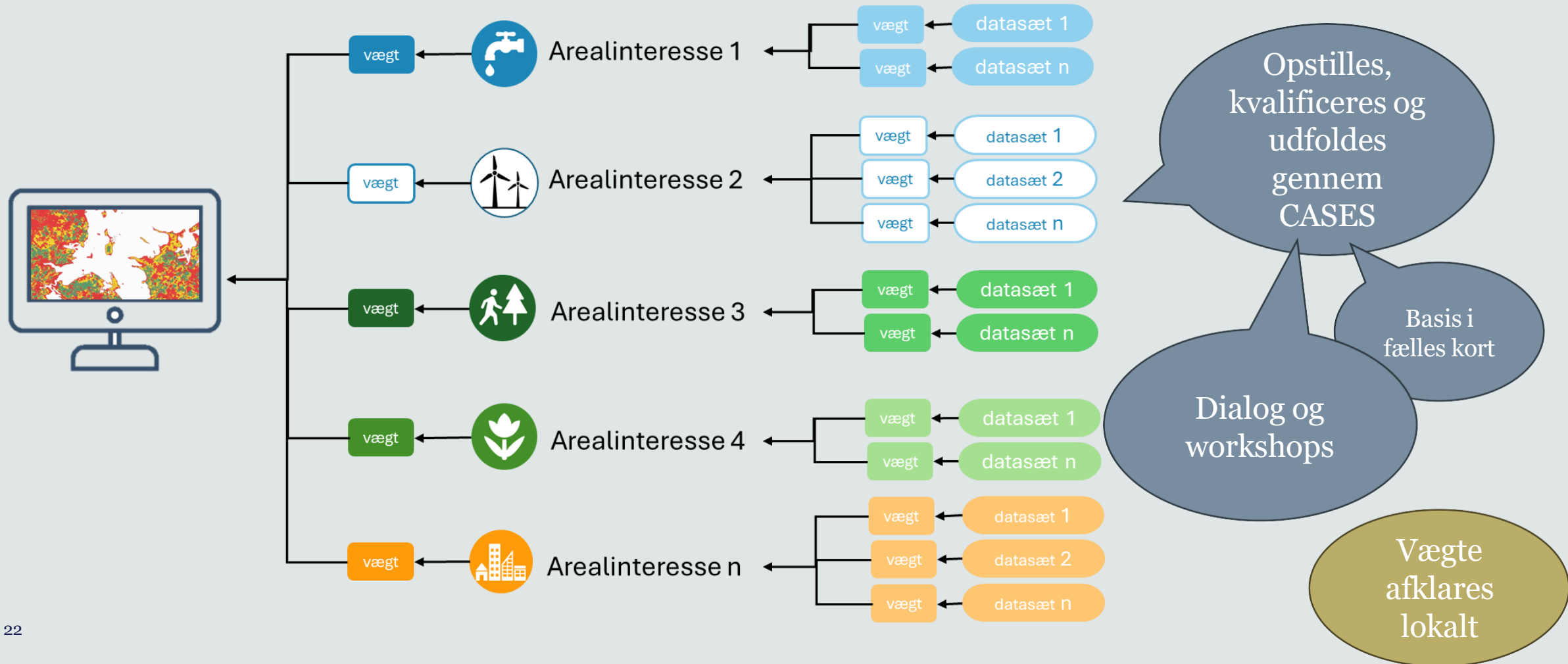
Fx mellem:

- Biodiversitet
- Grundvand
- Skovrejsning
- Friluftsliv
- Bosætning
- Vedvarende energi

Potentialekort til helhedsorienteret arealanvendelse

Fælles overblik

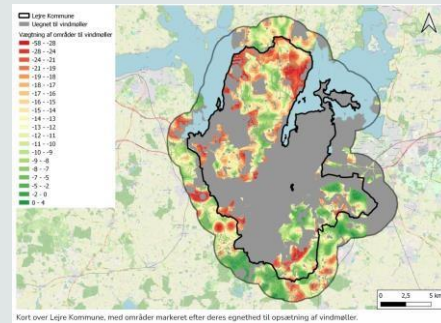

Hjælp til lokal selvhjælp

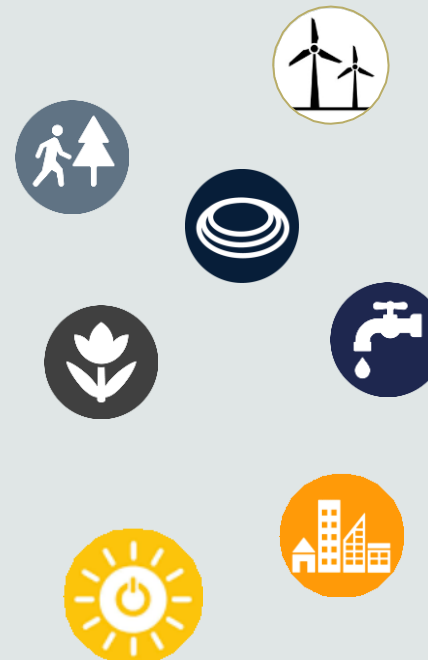
**Målet er
omlægningsplan
og kommuneplan**

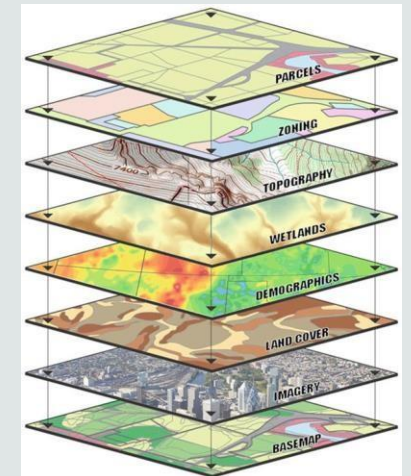
**Redskaber er bl.a.
data og lokale
potentialekort**

**Bygger på
lokale
arealinteresser**

**Kortlægges vha.
fællesoffentlige data**

Spørgsmål

Projektleder Line Hvingel, lihv@kl.dk

Projektejer Troels Garde Rasmussen, trr@kl.dk

<https://www.kl.dk/klima-og-erhverv/teknik-og-miljoe/grunddata-og-geodata/projekter-dataunderstoettende-initiativer#potentialekort-til-helhedsorienteret-arealforvaltning-6d>

The logo for KL (Kommunernes Landsforening) is displayed in a large, bold, dark blue font. It consists of the letters 'K' and 'L' in a stylized, sans-serif typeface.

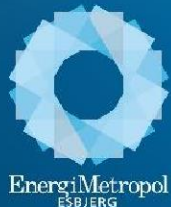
Fremtidens Grønne Danmark

Session 4 "Helikopterperspektivet - Multifunktionalitet og merværdier"

Naturprojekt Kongeåen

Søren Hjortsø Kristensen, Natur og Vandmiljø, Esbjerg Kommune.

Esbjerg
Kommune

Fremtidens Grønne Danmark, Kongeåen, mandag d. 16. december.

14. NOVEMBER 2017 11:19

SKREVET AF: [LANDBRUGSAVISEN](#)

Landmænd ved Kongeåen plaget af massive oversvømmelser

- Udgangspunkt, hyppigere oversvømmelser.

Fremtidens Grønne Danmark, Kongeåen, mandag d. 16. december.

2019: Fælles proces og projekt.

Jysk landboforening,
Esbjerg Kommune,
lokale lodsejere,
organisationer.

Senere fonde:

Den danske Naturfond, 15. juni fonden, Den A.P. Møllerske Fond, Novo Nordisk Fonden

Fremtidens Grønne Danmark, Kongeåen, mandag d. 16. december.

Vandparkering.

Miljø: Kvælstofindsats (35 tons år) ,

Klima: Vandparkering, CO2 indsats, potentiale 260 tons/år

Natur: Understøtte habitater og 3 naturtyper, Græsning til gavn for fugle, genslyngning, vandområder

Økonomi og udvikling:, samlede afgræsningsmuligheder. Bedre arronderinger, bedre driftsmuligheder. Obs: Afvanding ikke forringes.

Ny viden og undervisning.

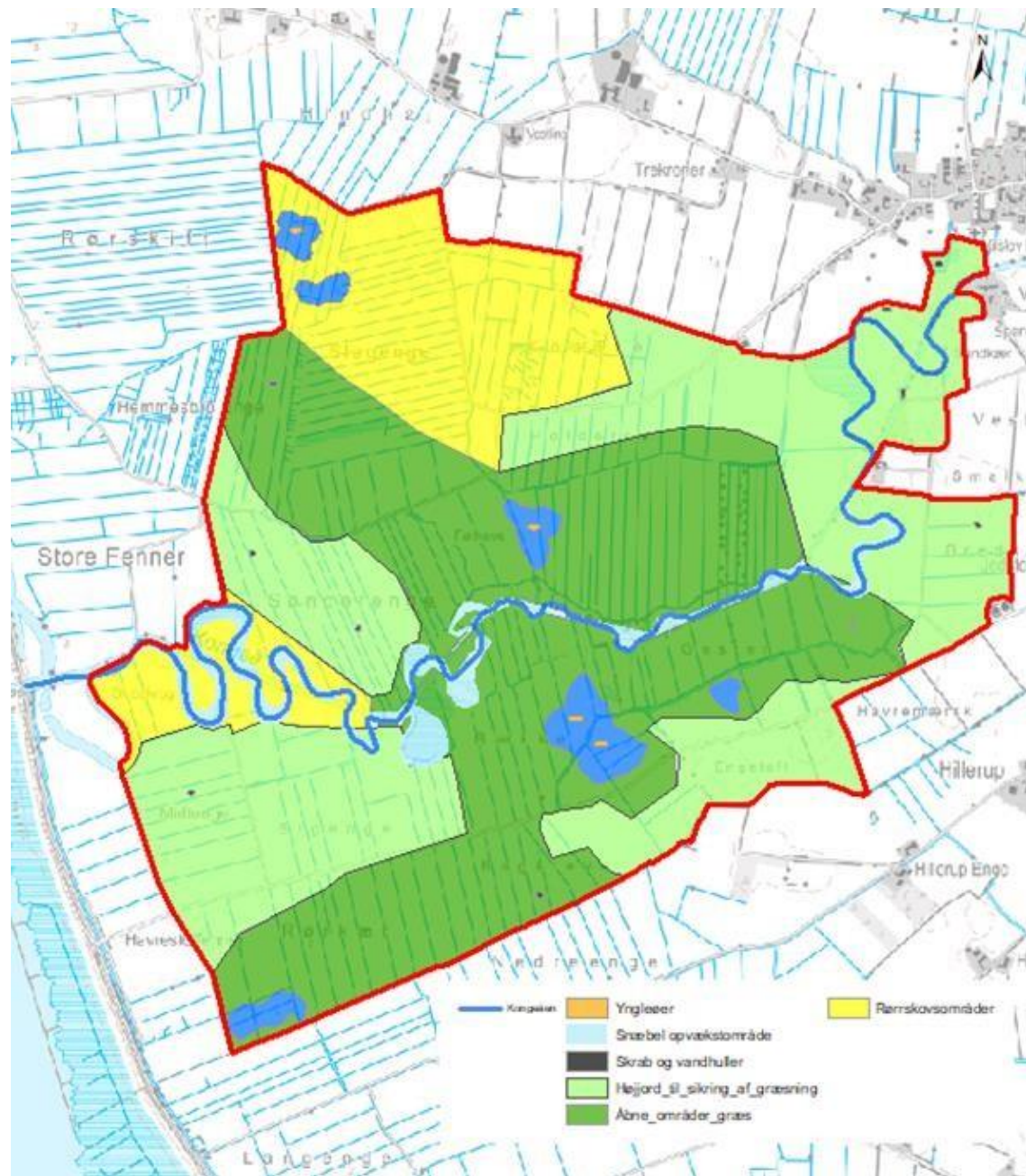
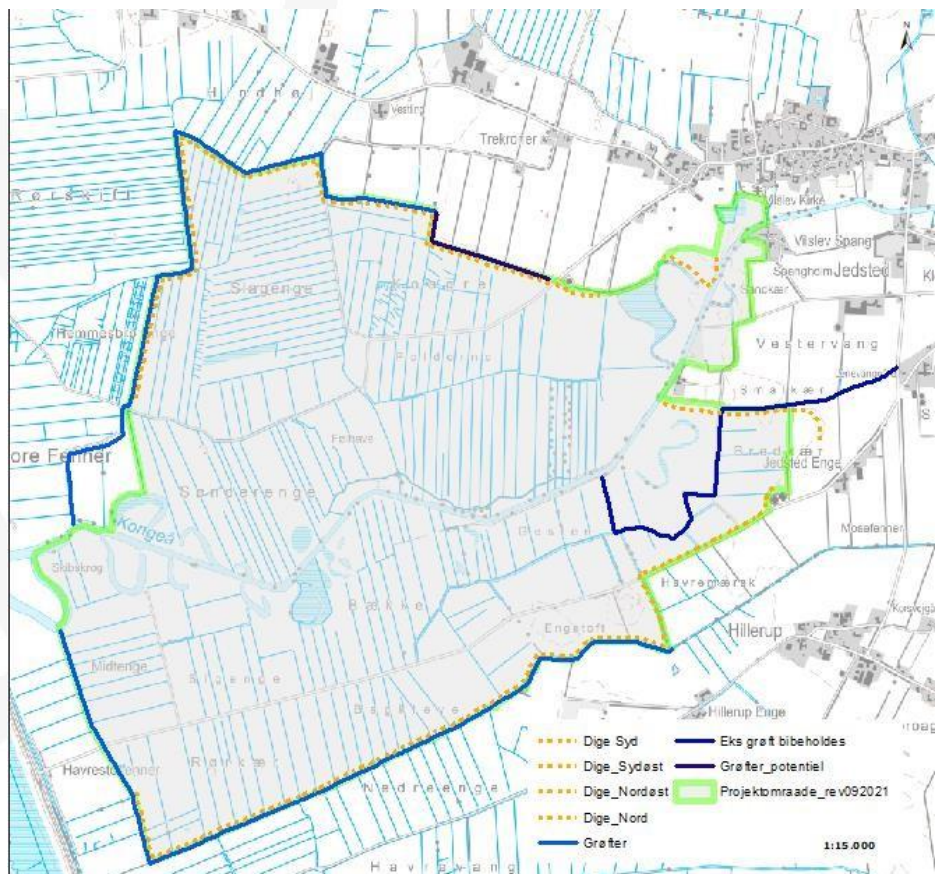

Fremtidens Grønne Danmark, Kongeåen, mandag d. 16. december.

- Genslyngning
og inddæmning.

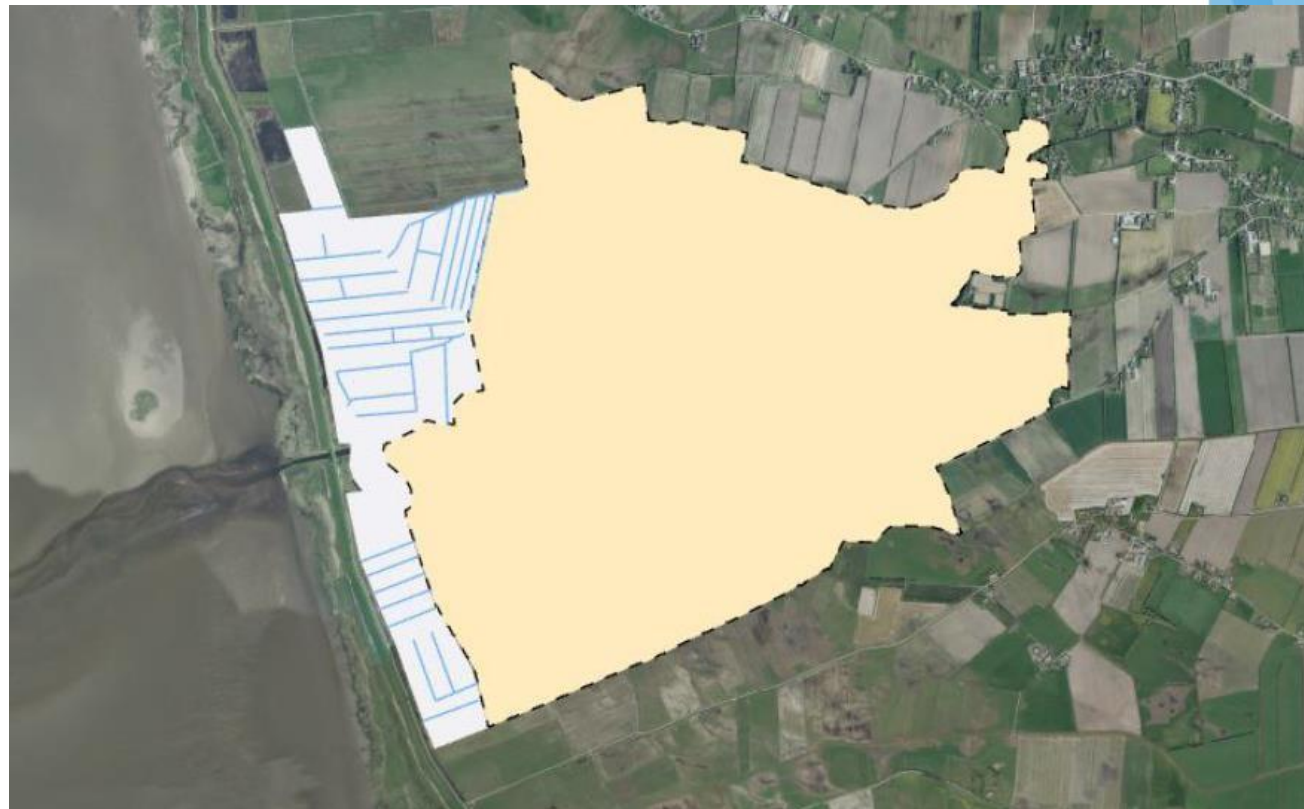

Projektområdet

Fremtidens Grønne Danmark, Kongeåen, mandag d. 16. december.

Udvidelse af projektpotentiale.

Fokusområder: arter og naturtyper EU habitater.

- Snæbel
- Laks
- Hav- og flodlampret
- Vandløb med vandplanter (3260)
- Strandtudse
- Spidssnudet frø
- Grøn mosaikguldsmed

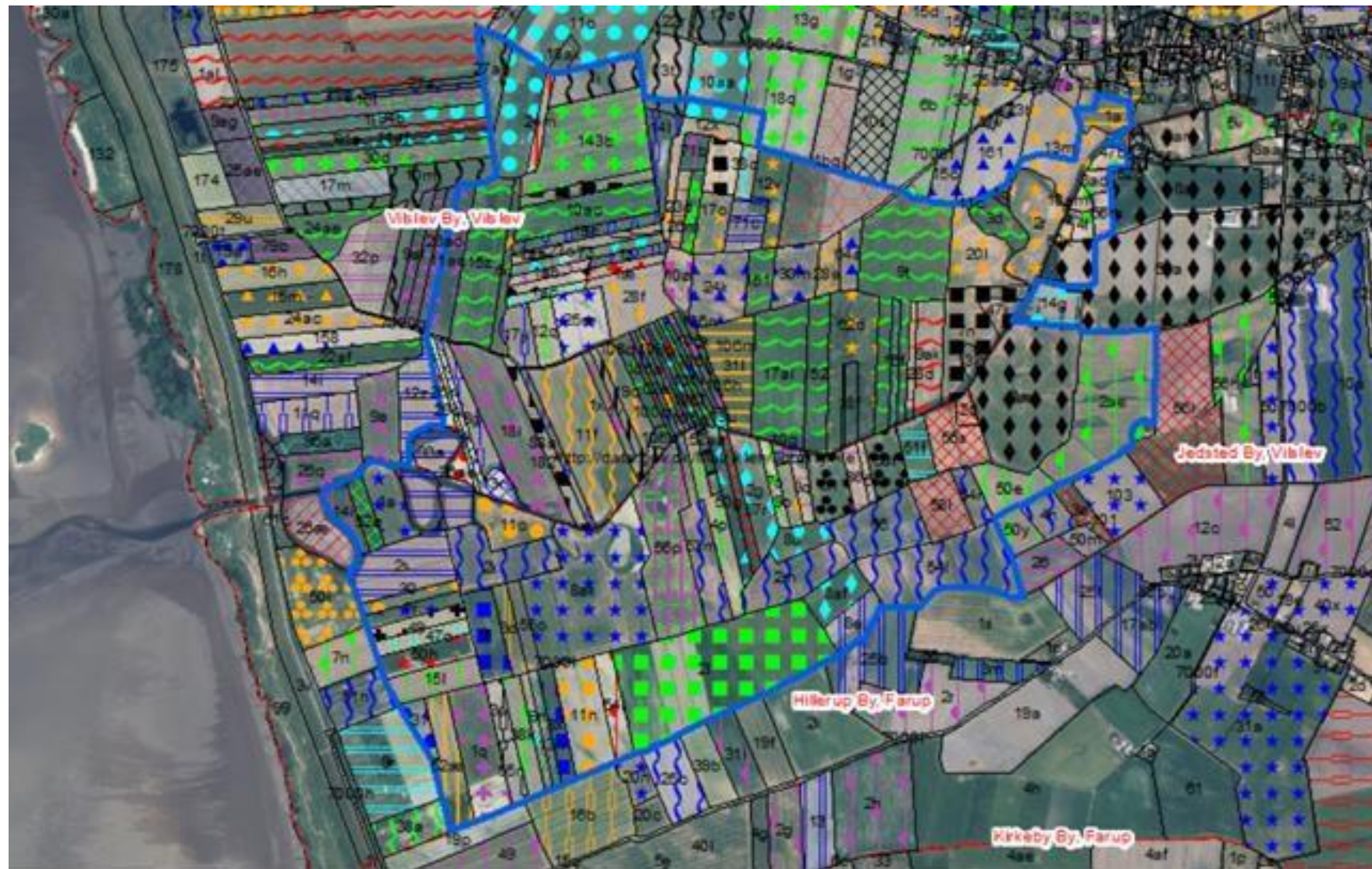

- Klyde
- Brushane
- Sorthovedet måge
- Blåhals
- Mosehornugle
- Plettet rørvagtel
- Fjordterne
- Pibesvane

Jordfordeling

En lang række samarbejdspartnere og eksperter.

Lodsejere, jysk landboforening,
Miljøstyrelsen, nationalparken, organisationer
(DN, fiskere, jægere, frilufts- og kajak m.v.)

DTU Aqua,
Århus Universitet,
Konsulenter m.v.

Samarbejde Holland.

Økonomi

- De samlede projektomkostninger udgør ca. 137 mio. kr.
- LIFE-ansøgningen står for de 86,4 mio. kr., hvoraf ca. 28,5 mio. udgør den nationale finansiering
- Et N-vådområde finansieres som kvælstofprojekt og den rekreative indsats finansieres af Den A.P. Møllerske Støttefond
- Esbjerg Kommune bidrager med 6 mio.
- 15. juni Fonden med 4,5 mio. kr.
- Den A.P. Møllerske Støttefond med 5,5 mio. kr.
- Novo Nordisk Fond med 37 millioner kr.

Program fortsat...

- 12.35 Frokost i foyer ved konferencesalen
- 13.25 Plenumprogram starter igen

Fremtidens
Grønne Danmark